
Aanwezig:

Luc Decrick, Voorzitter
Peter Van Cutsem, Burgemeester
Kristof De Cuyper, Hanneke Agneessens, Suzanne De Cort, Schepenen
Eddy Timmermans, Rudi Seghers, Patrick Vanbellinghen, Saskia Beeckmans, Marleen Pollé, Sander Geerts, Lotte Van Cutsem, Johan Peetroons, Frieda Moriau, Raadsleden
Leen Deneyer, Algemeen directeur

Verontschuldigd: Greta Cochez, Raadslid

Afwezig: /

In openbare zitting vergaderd,

Betreft: ERFGOED - De schandpaal van Heikruis

Aanleiding

In Heikruis is de enige nog bewaarde schandpaal van de gemeente. De LVB - Lijst van de Burger-fractie wenst de erfgoedwaarde van dit bouwwerk veilig te stellen.

Regelgeving

Decreet Lokaal Bestuur;

Besluit van de gemeenteraad van 23/11/2023 betreffende de toetreding van de gemeente tot ZENDER (Cultuurregio Pajottenland & Zennevallei).

Feiten en context

Een schandpaal is een instrument waarmee zgn. schandstraffen werden uitgevoerd. Aan de “kaak” of “pilorijn” werd iemand bij wijze van straf voor één of meerdere uren te kijk gezet. In onze contreien kwam de schandpaal voor vanaf de 12e eeuw en deze kon verschillende vormen aannemen, van een houten plank op steel tot zelfs monumentale bouwwerken die de macht van de (feodale) heer moesten tentoonstellen. Tot 1851 werden deze straffen in België uitgevoerd, vanaf 1867 werden ze definitief uit het strafwetboek geschrapt.

In Groot-Pepingen bevonden zich in die periode meerdere schandpalen, zo was er minstens een schandpaal in Pepingen en/of Kestergat, Bellingen en Heikruis. Enkel de schandpaal van Heikruis is, weliswaar slechts gedeeltelijk, bewaard gebleven op ons grondgebied, de overige palen verdwenen of werden verplaatst. De huidige arduinen schandpaal van Heikruis dateert uit het midden van de 18e eeuw en stond oorspronkelijk op het dorpsplein. Mogelijks stond er voordien reeds een schandpaal in hout. De paal was ca. 4 meter hoog en versierd met een verguld wapenvaantje van de hertog van Arenberg. De paal werd verplaatst, vermoedelijk nadat de kerk in Heikruis in 1930 afbrandde en een nieuwe kerk werd opgebouwd op het gemeenteplein, en verdween het bovenste stuk van de paal. Vandaag staat het onderste stuk van de schandpaal nog steeds aan de kapel van St. Job op de hoek van de Neerstraat en de Mortagnestraat. Niets doet echter vermoeden dat de ‘stenen zuil’ in de grond een overblijfsel is van een monumentaal bouwwerk dat geen onbelangrijke plaats innam in het leven van de inwoners in de 18e/19e eeuw.

De LVB fractie vraagt om de nodige stappen te ondernemen zodat de geschiedenis en de erfgoedwaarde van dit bouwwerk worden veiliggesteld. Dit kan door enerzijds de schandpaal te laten erkennen bij het Agentschap Onroerende Erfgoed als “Bouwkundig Erfgoed”, en anderzijds door de schandpaal te valoriseren door bijvoorbeeld het plantsoen te onderhouden zodat de paal zichtbaar is, de geschiedenis weer te geven op een informatief bord, de paal op te nemen als ‘bezienswaardigheid’ in Pepingse communicatie, op te

nemen in het QR-PZ project van ZENDER, een artikel over te laten verschijnen in Penzine, ... Op deze manier kan de gemeente haar erfgoed in de kijker zetten en toegankelijker maken voor de bevolking.

Goedgekeurd met eenparigheid van stemmen.

BESLUIT

Artikel 1: een dossier op te starten bij het Agentschap Onroerend Erfgoed om de schandpaal van Heikruis, heden gesitueerd op de hoek van de Mortagnestraat en de Neerstraat, te erkennen als “Bouwkundig Erfgoed”.

Artikel 2: de nodige stappen te nemen om de erfgoedwaarde van de schandpaal veilig te stellen, zoals, maar niet uitgezonderd tot:

- Een informatief bordje te plaatsen bij de Kapel van St. Job over de schandpaal;
- Het groenperk te onderhouden zodat de schandpaal zichtbaar is;
- Over de geschiedenis van de schandpaal te communiceren in de gemeentelijke infokanalen;
- Opnemen van de schandpaal in het QR-PZ project van ZENDER;
- ...

Namens de Raad,

(g) Leen Deneyer
Algemeen directeur

(g) Luc Decrick
Voorzitter

Voor eensluidend afschrift,

Leen Deneyer
Algemeen directeur

Luc Decrick
Voorzitter